

LIST IZLAZI TJEDNO, GODISNJA PREPLATA 30 DIN. ZA INOZEMSTVO 60.—
OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA VIII.

BROJ 42.

Sibenik, 17. listopada 1937.

RUKOPISI SE NE VRAČAJU — ADRESA

UREDNIŠTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17.

Prosvojstva

Sunca je sve manje i dani su već kraci. Sjene, pune vlage i neogata mrtvila, produžuju se i nagoješću skor i potpunu smrt mjunima dosad zelenih listova i misnih cvjetova. Znak je to, da se ribljičava krezuba zima.

Tako je svake godine. A kad i se kojim slučajem dogodilo da u zemlje potpuno nestane sunčanih zraka, sunčanoga svijetla i toline, nestalo bi svakoga života i epote. Jer se život i ljepota hrane suncanim mlijekom!

Bez sunca nema svijetla, bez sunca nema života ni ljepote. Tako je na zemlji. — Ali i za naš duvni život potrebno je sunce i svjetlo. I Bog, jedini i vječni varalac, to nam je dao kad nas obdario razumom.

Covječji razum je veliko i blivo sunce. On raspršava maglu eznanja i osvjetljuje tamne staze voda. Bolje reći: Naš razum je a to sposoban, samo mu treba ružiti prikladne hrane. A ta hrana se zove prosvojstva.

Prosvojstva dolazi od riječi svjetlo; jer kao što svjetlo svjetli tami, tako i prosvojstva rasvjetljuje tamnu noć covječjega razuma poznavajući ga sa svjetom i žitom u njemu.

Covjek bez ikakve prosvojstve iči slijepcu s otvorenim očima. akav slijepac, čini nam se, gleda, ali ništa ne vidi. I neprosvojen covjek putuje po svijetu mi no mnogih stvari i dogadaja, ali ne vidi i ne razumije.

Da se podigne narodna prosvojstva na veći stupanj, osnivaju se uzne škole: osnovne, srednje i soke. Seljak, na primjer, u roditeljstvima prilikama, svršava samo osnovnu školu; i kad je dovrši, na prilično dobro čitati i pisati. Međutim, varao bi se onaj koji bi se smatrao prosvojiteljem samo uđi toga što zna čitati i pisati. To je, naime, samo prvi stupanj prosvojstva.

Seljaka tek onda možemo navati prosvojiteljem kada uzljubi njigu, koju uzima u ruke u svakobodno vrijeme. Prosvojstva selja ne mjeri po broju dućana i drugih javnih lokalâ, nego po broju osnova i knjiga koje dolaze u se i u njemu se čitaju.

Ali ima razlike između prosvojstva i prosvojstve, kao između knjige i knjige. To moramo veoma ozbiljno proglašati. Bolje je ne znati

Putovima velikog Učitelja

U boj protiv posredništva!

Kod svake stvari možemo gledati lice i naličje. To posebice vrijedi za život vremena današnjice.

Radništvo je u otpadu od Boga. Ta je činjenica svakom jasna. U otpadu od Boga su, uopće, svih beskućnici, bilo da su sami krivi svojoj sudbini ili ih je ko drugi degradirao na stepen koji čovjek ponizuje. Radali su se sistemi, kazivali su se putovi, koji bi vodili boljim i sretnijim danima. Kušalo se jedno i drugo, a uspjeha nije bilo vidjeti. Danas je čovječanstvo, zbilja, razočarano, i sve jače izbjija uvjerenje, da se drukčije neće dati, nego putovima koje je zacrtao veliki Učitelj i Radnik — Gospodin Isus Krist. Pomlađenim korakom kroči tim putovima belgijsko i francusko radništvo i pokazuje stazu svima ljudima dobre volje.

Mi nismo zemlja beskućnih radnika. Mi smo zemlja seljaka.

Problem koji potresa mozgove radničkoga naroda jest: kako doći do hrane i odijela!

A imaju li seljaci svoj problem? Imaju!

A taj je: kako što pristojnije unovčeni plodove znoja i žuljeva!

I seljak muku muči, iako ne onoliko koliko beskućni radnik. Čitav problem je u tome: što svoje plodove jeftino prodaje, a svoje potrebe skupo plaća. Radnik slabu živi, a ono što on izraduje seljak skupo plaća; seljak slabu živi, a ono što on jeftino prodaje, radnik skupo plaća. Zašto je to tako? Radi toga, jer je previše posrednika između radnika i seljaka; jasno rečeno: jer je previše ljudi koji o samoj trgovini živu!

Nije trgovac same onaj koji sjedi za trgovackom klupom i čeka svoje mušterije da im proda tjestenine i platna. U širem smislu riječi, trgovci su svi mogući posrednici, kojih je previše, a moralno bi ih biti manje. Sada, u ovom vremenu, možda ih i nije, baš, tako previše. Potrebe vremena su i njima dodijelile položaj. Ali, stvar-

no ih je previše. Svi hoće da se obogate na samom posredništvu, samom izmjenom plodova, što ih na vidjelo daje radnički i seljački znoj.

Više uzroka, a jedna posljedica. Jedan od jačih uzroka ekonomskoga stradanja u današnjim vremenima jest: upravo preveliki broj posrednika. Najsigurniji put koji vodi boljitu jest: obnova duše i srca, jer kada imamo čovjeka imamo sve. Tim se putom mora ići, jer on vodi sigurnom boljitu. Ali, jer mi dobro znamo da ćemo promjenom nutritne čovjekove najkasnije moći prodrijeti kod onih koji vode prvu ulogu u ekonomskom pitanju, jer im to ne ide u račun, prema današnjem načinu shvaćanja života, moramo jedno činiti, a drugo ne propustiti. To drugo jest: pravilan i pošten boj protiv nepotrebnog posredništva! To, što je pravedno, pošteno i dopušteno, i što nosi odmah dobre rezultate, jest: stvaranje smisla za dobro zajednice, propaganda i gajenje zadružne svijesti. Posredništvo zamijeniti zadružnim pothvatima.

Opet široko polje izgrađenim katoličkim omladincima!

Svaki dobar pothvat treba nesobičnih i poštenih ljudi. Ako ijedan pothvat treba ljudi poštenja, to u prvom redu treba zadružni rad, ma koje vrsti. I mladost i sva javnost neka bude svijesna: ako kader poštenja i altrista, bez kojih je nemoguće bilo koji uspješan rad na zadružnom polju, ne dade katolički orientirana omladina, odgajana u katoličkim društvinama, niko ih drugi ne će dati. S tim treba da budemo na čistu, za sada i za uvijek. Onaj koji je rekao: „Dio sam vam primjer“ — najveći je altrista što ga je zemlja vidjela, a Njega i samo Njega se stavlja za prvi Uzor omladini s Križem na prsimu.

A zadružni rad opet ni nije rad skroz za drugoga. Ne, dok radimo za drugoga, radimo i za same sebe, kao

pripadnike skupine koju okuplja svijest zajedništva. Jer je to tako, onda je još lakši prodor zadružarstvu bilo kakve forme.

Na ovaj rad je pozvana u prvom redu omladina. Omladinu angažirati kao nosioca toga rada, osamostaliti je, te je, naravno, za taj posao solidno spremiti i neprestano izgraditi. Stariji neka vrše samo kontrolu. Stariji čovjek je sebičan, pa bio ne znam kako dobar, i nikada neće biti sposoban žrtvovati i uraditi onako i onoliko koliko izgrađeni omladinac katoličkoga gledanja na život.

Samo elita može biti sposobna za vodstvo zadružnoga rada. Elita, to jest izgrađena mala skupina mora voditi, i onda je uspjeh siguran, jer su betonski temelji zadružarstva: sposobnost i nesobičnost, a to upravo daje ta odgojena skupina.

Ljudi imaju oči, i ko nije slijep taj će progledati i doći do uvjerenja koje stoji i ostaje: biće ti onako kakav budeš ti — koliko budeš znao, umio i radio. To je revolucija, to je preokret u mišljenju i shvaćaju i gledanju koji donosi omladina života, a čekanje autobusa koji će doletjeti s neba ili sa zemlje i početi dijeliti hranu i odijela, sve za ništa, prepustamo ljeničinama i budalašima, koji su, valjda, veliki u očima svojim, ali u ničijim više.

Junior

Hrvatski Socijalni Tjedan

Program „Socijalnogatjedna“
Alokucije, predavanja, ankete
i govor. — Prijave učesnika

Poslovni odbor „Socijalnoga tjedna“, o osnutku kojega smo javili u prošloj broju, utvrdio je konačni program „Socijalnog tjedna“. Zadaća će ovogodišnjega „Socijalnog tjedna“ biti, da se sistematski i temeljito prouči i rasprije moralno i svrhunaravno značenje obitelji te njezina društvena, gospodarska, odgojna i kulturna uloga u cijelokupnoj društvenoj zajednici. Nadalje će se nastojati istražiti i upoznati pogibli, kojima je izvrgnuta čvrstoća i sklad obiteljskoga života. Nakon toga proučenog današnjeg stanja obitelji tražiti će se načini i sredstva, kako da se održi čista, zdrava, čvrsta i jaka obiteljska zajed-

nicom života.

Sada kad se, o blagdanu svetoga Jeronima, najviše raspačavaju pučke knjige, upućujemo dva poziva: jedan narodnoj inteligenciji, a drugi samom naruđu.

Dužnost je inteligencije, koja je izašla iz naroda i živi s narodom, da promiče narodnu prosvojstvu. A najlakše će to postići, ako se potradi oko širenja dobrih svečerjeronimskih knjiga.

Ali i ti dragi naš hrvatski narode, upoznaj ljepotu i veliku cijenu prave prosvojstve pa objeručke prigri dobru knjigu, u kojoj je, na bijelim stranicama, ispisana mudrost i životno iskustvo.

Ig.

ni čitati ni pisati nego se opijati otrovom iz knjiga koje supune lažizla i nećudorednoga blata.

Dobra je knjiga vjeran prijatelj. Vrednija je od zlata i dragog kamenja! Ali koliko je to dobra knjiga, toliko je zla knjiga propast i smrt za pojedince i čitatelje.

Ove godine se navršava 70 godina od osnufka našega hrvatskog književnog društva sv. Jeronima. I ono se osnovalo samo radi valjane katoličke i narodne prosvojstve! — Svetjeronimsko društvo je sjajan i živi primjer kako se narod mora prosvojiti, a, u isti mrah, i kako narod ima ljubavi prema do-

broj knjizi i osjećaja za pravu prosvojstvu uma i srca.

Društvo sv. Jeronima steklo je golemih zasluga za prosvojstvu našega sela. Te zasluge bi bile još brojnije i veće, da su mu uvijek pružali pomoćnicu ruku svih koji su mogli i morali. Ali što se dosad propuštao, to se može popraviti danas i sutra!

Kolikogod su svetjeronimiske knjige raširene među našim hrvatskim narodom, još uvijek je to premalo da se možemo ubrojiti u napredne kulturne narode. Ko živi na selu i ko ga pozna, taj će priznati da hrvatski seljak još pravu ne shvaća važnost dobre knjige, a još manje je smatra druga-

nica u našem hrvatskom narodu. Toj će svrsi biti posvećene alokulije (crkveni govor), predavanja, konferencije, ankete i govorovi ovoga „Socijalnoga tjedna“.

Crkvene govore, namijenjene širokoj publici, držat će preuzev. gg. nadbiskupi i biskupi. U tim će se govorima izložiti: 1. Svrhunaravno i moralno značenje obitelji (preuzev. g. nadbiskup dr. A. Stepinac); 2. Nerazrešivost braka (preuzev. g. biskup Mons. M. Pušić) i 3. Kušnje i pobjede u braku.

Javna predavanja će biti ova: 1. Obitelj i društvo (prof. dr. J. Šćetinec); 2. Povijesni razvoj obitelji (prof. dr. A. Gahs); 3. Obitelj i kršćanstvo (prof. dr. A. Živković); 4. Pitanje nataliteta i populacije (dr. I. Schrecke's); 5. Brak u vremenom zakonodavstvu (rektor hrv. sveučilišta prof. dr. E. Lovrić); 6. Imovinsko pravni odnosi u obitelji (prof. dr. M. Ivšić); 7. Obitelj i država (prof. dr. E. Sladović); 8. Komunizam prema obitelji (o. Poglajen D. L.); 9. Obitelj i škola (dr. P. Lončar); 10. Odgojna uloga porodice (o. dr. Bošković, dominikanac); 11. Obitelj i društva Katoličke Akcije (o. fra dr. B. Perović); 12. Odgojna i vjerska uloga žene u obitelji (Sofija Brajša) i 13. Socijalna i ekonomска uloga žene u obitelji (prof. dr. Marijana Kralj).

Ankete i konferencije će obraćiti ova pitanja: 1. Obitelj po stazešima i zvanjima: seljaka, radnička i građanska obitelj (P. Matijević, R. Petek, i dr. V. Deželić); 2. Obitelj i suvremeni kulturni pojavi (prof. dr. Lj. Maraković i prof. L. Perinić); 3. Obitelj i zdravlje; 4. Zaštita obitelji; pravna i ekonomika (dr. D. Kunatarić); moralna zaštita (dr. D. Gračanin).

Govore na svečanom zborovanju na dan Krista Kralja držat će prof. I. Oršanić „Obitelj i narod“ i prof. P. Grgec: „Krist Kralj — voda obitelji“.

Točan program s naznakom mjesata i vremena predavanja i drugih priredaba izaziće ovih dana. Ujedno će se objaviti naskoro i uslovi gledje stana i hrane za učesnike izvan Zagreba.

Interes je za ovu priredbu već vrlo živ, što je i razumljivo s obzirom na važnost pitanja obitelji, koja je temelj ljudskoga društva. Kako su se odazvali naši najbolji stručnjaci s područja filozofske, socijalnoga i pravnoga, kao i najbolji poznavaci stvarnoga stanja današnje porodice, da svojim učestvovanjem u radu ovoga „Socijalnoga tjedna“ posluže ovoj važnoj svrsi: moralnom, socijalnom, ekonomskom i kulturnom jačanju naše hrvatske obitelji, to se očekuje, da će biti i veliki odaziv publike za ovu priredbu Socijalnoga tjedna koja želi dobro hrvatskom narodu.

NAJVEĆI KAZNENI ZAVOD NA SVIJETU, u kome ima preko 6 hiljada osudnika, nalazi se u Sangaju. Činovnici su u njemu Englezi.

PEKO

Veliki izbor jesenskih cipela za dame, gospodu i djecu.

SIBENIK
Kralja Tomislava

Podlistok

Točkice s putovanja

14. Uzduž Trazimena

Covjek se u neka mjesta tako brzo zaljubi te iza kratkotrajnoga boravka osjeti žalac na rastanku, kao da je tu živio mnogo vremena. Takvu bol osjetih i ja dijeleći se od Asiza. Satrven upadoh u kupej kao nož u maslac i dok se vlak trudio, da postigne odredene brzine, prekuhavao sam u mislima svježe doživljaje i uteške. Ne znam koliko je to trajalo. Tek se rastrijeznih, kad' je nastala vika: „Trazimeno, Trazimeno!“ — i strka putnika na prozorčići.

Sreća, da je Bog dao nama Dalmatincima Saulov, rast, pa tako mogoh ispružiti malo vrat preko glava suputnika gledati mirno površinu glasovitog Trazimenskog jezera.

Pruga dugo vijuga uzduž jezera pa sam se nagledao do sitosti. Zapra-

ŽIVOTS CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 17. X.: *Dvadeset i druga nedjelja po Dušovima.* — Sv. Margarita Alakok, glasovita i poznata radi uvođenja požnosti Prvih petaka. Preko ove skromne svetice htio je božanski Spasitelj rasplati svijet ljubavlju prema svom Srcu.

Poneognjak, 18. X.: Sv. Luka, evanđelist. Rodio se u Antiohiji. Bavio se naukom. Inače bijaše liječnik i slikar, pa toga rati liječnici i slikari časte ga kao svoga zaštitnika. Na Kristovu vjeru priveo ga je sv. Pavao. Napisao je jedno od četiri evanđelja i Djela apostola. Propovijedao je sv. vjeru i u našim stranama.

Utorak, 19. X.: Sv. Petar Altanturski. Rodio se u Španjolskom gradu Alcantari g. 1499. Dovršivši nauke stupio je u red franjevaca. Kao svećenik istaknuo se kao vrstan i odličan propovjednik. Sagradio je samostan nedaleko grada Pedroze i u njemu obnovio staru stegovu i disciplinu. Umro je na cianašnji dan g. 1562.

Srijeda, 20. X.: Sv. Ivan Kentski. Po narodnosti bio je Poljak. Rodio se g. 1397. Istakao se neobičnom ljubavlju prema siromasima.

Cvrtak, 21. X.: Sv. Uršula. Ova sv. djevica zajedno sa svojim drugaricama radi sv. vjere i svoga djevičanstva bile su od Huma pogubljene.

Petak, 22. X.: Sv. Kordula. U početku bila je vjerna drugarica sv. Uršule, čiji smo blagdan jučer slavili. Ali, kad je vidjela muku sv. Uršule, prestrasi se, pobegne i sakri se. No za kratko. Pokaje se za svoj kukavičlu i prijavlji se sama upravitelju, da je kršćanka i drugarica sv. Uršule. Nakon toga ponijela je mučeniku smrt.

Sabota, 23. X.: Sv. Ivan Kapistran. Rodio se g. 1386. u talijanskom gradu Kapistranu. Bačen nevin u tamnicu razočara se nad prolaznošću i promjenjivošću svjetla, pa ostavi vjerenicu, bogatstvo, časti i svijet te otide u franjevački samostan. Kao vrstan propovjednik propovijedao je krizarsku vojnu protiv Turaka po cijeloj Evropi. G. 1456. s križem u ruci hrabrio je kršćanske vojnike i nagnao u bijeg Turke, koji su navaljivali na Beograd i htjeli ga poštopoto zauzeti. Umro je na današnji dan g. 1456.

Nedjelja XXII. po Dušovima

Citanje poslanice blaženoga Pavla apostola Filipijanima (1, 6–11). — Braće! Uzamo se u Gospodina Isusa, da će Onaj koji je u vama počeo dobro djelo, dovršiti ga do dana Isusa Krista. Kao što je pravo, da ja ovo mislim o svima vama, jer vas imam u srcu, budući da ste i u okovima mojim, i u obrani i utvrđivanju Evandelja svi vi dionici moga veselja. Jer mi je Bog svjećok, kako čeznem za svima vama najnježnijom ljubavlju Isusa Krista. I za to se molim, da ljubav vaša sve više obiluje u znanju i svakom razumijevanju, da kušate što je bolje, da budete čisti i bez spoticanja na dan Kristov, napunjeni plodom pravde po Isusu Kristu, na slavu i hvalu Božju.

† Sljedi sv. Evandelje po Mateju (22, 15–21). — U ono vrijeme otidše farizeji i zaključile da Isusa uhvate u rječi. I poslaše k Njemu učenike svoje s Herodovcima govoreći: Učitelju, znamo da si istinit i put Božji uistinu učiš, i ne maršni za koga, jer ne gledaš ko je ko; kaži nam dakle što ti misliš, je li dopušteno dati cesaru porez ili nije? A upoznавши Isus njihovu zlobu reče: Sto me kušate, licemjeri! Pokažite mi porezni novac! A oni Mu pruži-

vo ni nema na njemu nešto izvanredna vidjeti. Jezero kao i drugdje; voda mirna, kad vjetra nema, kao i drugdje. Međutim povijesni su dogadaji oni, koji čine glasovitim to jezero, radi koga sam ja kao žđral produžio vrat, da ga vidim.

I ne mogu vam zatajiti, da sam ga sa zadovoljstvom promatrao sjećivši se jednoga dogadaja sa dačkih klupa. Jednoga dana nijesam naučio lekciju iz povijesti, jer sam, kako se ono reče u dačkom gorovu, špekulirao, a učili smo upravo prve pobjede Hanibalove u Italiji. Kako sam pak bio neoprezan, a uvjeren, da neće pitati, stao sam dosadno dremukati i zjevati. To spazi, na moju nesreću, gosp. profesor te me prozove i upita lekciju. Tražio je, da mu pokażem gdje je Trazimensko jezero, kraj koga je Hanibal pobijedio Rimljane, a ja taj čas nisam znao, ni gdje stojim, a kamo li neka bezimena jezera. Za nagradu sam dobio peticu, u ono vrijeme vrlo nepoželjnu ocjenu, i morao napamet naučiti po Skrku čitavu lekciju o Hanibalu u Italiji. Za drugi

še dinar. I reče im Isus: Cija je ovo slika i natpis? Rekoše Mu: Cesara. Tada im reče: Podajte dakle cesaru što je cesarovo, a Bogu što je Božje!

Misao na konac

Misao o sudnjem danu neće nas više ostaviti sve do konca ove crkvene godine. Sveta Crkva će nam je, izravno ili neizravno, svake nedjelje dozivati u pamet.

„I za to se molim, da ljubav vaša sve više obiluje u znanju i svakom razumijevanju, da kušate što je bolje, da budete čisti i bez spoticanja na dan Kristov...“ — Tako poručuje sveti Pavao svojim dragim Filipijanima. A „dan Kristov“, o kojem se tu govori jest sudnji dan. Na njega, putujući ovom zemljom, moramo uvijek misliti, a osobito sada kad se sve više primičemo koncu crkvene godine.

Pavao nam doziva u pamet sudnji dan, a Krist nas uči kako moramo, u svjetlu te misli, provadati život.

Nekoć je Bog, uz sijevanje munja i tresak gromova, objavio odabranom izraelskom narodu svojih deset zapovijedi, a danas slučamo Krista kako nam te iste zapovijedi ponavlja drugim riječima. — Farizeji skupa sa saducejima i Herodovcima htjedeše Ga uhvatiti u riječi, te Ga upitaše: „Je li dopušteno dati cesaru porez ili nije?“ — I dobije miran i veličanstven odgovor:

„Dajte dakle cesaru što je cesarevo, a Bogu što je Božje.“

Cesar u Kristovim riječima pretstavlja svjetovnu vlast i sve ljudе. Prema tome u Kristovom su odgovoru uključene sve naše dužnosti prema ljudima i prema Bogu. A jedino o tim dužnostima i govore deset zapovijedi Božijih.

Ispunjavajući svoje dužnosti prema Bogu i ljudima, moći ćemo mirne savjesti i veselu srca dočekati „dan Kristov“ — sudnji dan.

Kaže se: Mladi mogu umrijeti, a stari moraju. Pa ipak malo ko misli na smrt. Živi se kao da je ova zemlja naše stalno obitavalište. A evo smo u listopadu kada lišće pada i svojim šuštanjem ponavlja staru pjesmu o prolaznosti svega, o smrti.

Koga ne prožima uvjerenje da će i on jednom umrijeti i doći pred pravednoga Suca na pojedinačnom i zajedničkom sudnjem danu, taj ne diše crkveni duhom, tome je život Crkve nepoznat.

A mi nećemo biti takvi, jer već na početku crkvene godine odlučismo, da ćemo živjeti s Crkvom!

Liturg

po državi

TEKST SPORAZUMA UO SA SDK.

7. t. mj. stigli su u Zagreb izaslanici UO te održali sastanak sa drom Mačekom, kod koga su bili okupljeni pravci SDK gg. inž. Košutić, prof. Jelašić, dr. Sutej, Vilder i Kosanović. Na sastanku je konstatirano, da je postignut sporazum, a tekst sporazuma da će biti u najkraćem roku objavljen. I on je objavljen 9. t. mj. u 4 sata popođne te glasi: „Hrvatska seljačka stranka

put sam je bio tako naučio, da je se još i sada od riječi do riječi sjećam, te prolazeći kraj ovoga za mene onda bezimena jezera, naizust sam govorio: „Kad se Hanibalova iznemogla vojska oporavila, razbijše Rimljane najprije na Ticinu, a zatim na Trebiji god. 218. pr. Kr. Zatim se snjim sjedine Gali, te njima popuni svoju vojsku. Druge godine pređe bez zapreke Apennine zavaravši Rimljane, te u klancu Trazimenskom skoro zatre vojsku konzula Flaminija 217. god. Hanibalu je tada bio otvoren put do Rima, ali ne krene na nj, već u Južnu Italiju, e da i ondje predobije saveznike rimske zaše.“

Smijao sam se sâm sebi, kako sam ugodno kao dijete govorio naizust tu lekciju, i tome, kako se čudno dogadaji u životu spajaju. Pa sam čak usporedio i spajao svoju školsku propast, radi špekulacije, sa propašću pobjedonosnoga velikog Afrikanca, koja je uslijedila radi špekulacije njezove kartaške plutokratske vlade.

F. Denys

i Samostalna demokratska stranka udružena u Seljačko-demokratsku koaliciju, Narodna radikalna stranka, Demokratska stranka Zemljoradnička stranka, utvrđile su slijedeć sporazum: I. Stojeci na principu demokracije smatramo narodni suverenitet stozeron svake državne organizacije, i narod izvor svake javne vlasti. — II. Ustav od 28. lipnja 1921. donesen je bez Hrvata. Ustav od 3. rujna 1931. nema moralne vrijednosti, je u protivnosti s osnovnim demokratskim načelima, a donesen je samo bez Hrvata protiv Hrvata, nego i bez Srba i protiv Srba. Vlada, koja se temelji na jednostrano donesenom ustavu i koja se oslanja na jedan tobožni parlament, nema nikakvog autoriteta ni medu Hrvatima ni medu Srbinima. — III. Saglasni smo, da je neophodno da se uvede novi ustavni poredak, koji bi bio zasnovan na načelima narodne vladavine a ostvario bi se kao zajedničko djelo Srba Hrvata i Slovenaca. — IV. Naše stranke svijesne da zastupaju i srpski narod i hrvatski narod, stope na stanovištu, da je na dan srušen krajnji čas, da se jedampat za uvjeze prekine sa svim nedemokratskim sistemima i režimima; i da se omogući i Hrvatima i Srbinima i Slovencima da sporazumno organiziraju svoju državnu zajednicu na podjecku zadovoljstva i Srba i Hrvata Slovenaca. — V. Jedini ispravni put k tom cilju jeste, da na državnu upravu dodjeli jedna narodna vlast, sastavljena iz predstavnika svih političkih stranaka, koje stvaraju jednako zadovoljstvo i u Hrvatskoj i u Srbinima i Slovencima. — VI. Naša stranke svijesne da stupanj na snagu novog ustava. U osnovni zakon bit će unesene slijedeće određbe: da je Jugoslavija naslijedna, ustavna i parlamentarna monarhija; da u Jugoslaviji vlada kralj Petar II. iz dinastije Karađorđevića; da se punoljetnosti kraljevskog vlasti vrši namjenskištvo; da su gradanske političke slobode zaštićene, i da je zajamčen parlamentarni sistem vladavine; i da će u ustavotvorna skupština donijeti ustav odlukom takve većine, u kojoj će biti većina Srba, većina Hrvata i većina Slovenaca na rođenim zastupnika ustavotvorne skupštine. — VII. Da istoga dana proglaši pravičan i demokratski izborni red i raspisje izbore za ustavotvornu skupštinu. Vlada mora ostvariti sve garancije, da će izbore za ustavotvornu skupštinu biti provedeni slobodno, kako bi prava narodna volja došla do punog izražaja. — Vlada će biti odgovorna pred ustavotvornom skupštinom po načelima parlamentarizma. — VIII. Navedene stranke, duhu ove suglasnosti, stvaraju jedan blok zajedničke borbe za ostvarenje i provedbu političkog i državnog programa sa državom u ovom sporazumu. — Zagreb, Beograd, 8. listopada 1937. — Dr. Vladko Maček, Adam Pribićević, Aca Stanović, Ljub. M. Davidović, Jov. M. Janović... — Radio Beograd, štampa vladine JZRZ i JNS započele su sistematsku kampanju protiv ovoga sporazuma.

KONKORDAT SE NE CE IZNJET. PRED SENAT. O pitaju konkordata predsjednik vlade Stojadinović dao je predstavnicima štampe ovu izjavu: „Pošto je usvojen u Narodnoj skupštini projekt zakona o konkordatu, trebalo bi sada da dođe na rješavanje pred senat. Još onog istog dana 23. VII., kada je konkordat bio prijavljen u Narodnoj skupštini, izjavio sam da svi moramo željeti da konkordat prođe u jednoj ljepešoj i pomirljivoj atmosferi u

Značenje „Socijalnoga tjedna“

Velika socijalna i moralna bijeda nove vijekove potakla je katoličke naučenjake i kulturne radnike, da temeljito proučavaju socijalnu i moralnu

arodu. Donošenjem konkordata, dodao sam, će smije biti poremećen vjerski mir u naoj zemlji. I onda sam zaključio svoju izjavu time da Kraljevska vlada neće iznjeti odmah konkordat pred Senat na dalji ad. U pogledu konkordata prilike se nisu izmijenile u tom pravcu, da bili i ja reba mijenjati svoje gledište, izneseno približno dva mjeseca. Ostajući dosljedna tomu dečiju Kraljevska vlada neće iznositi Senatu na pretres i rješavanje predlog za konkordat.

KONFERENCIJE KATOLICKOG EPISKOPATA. 22. t. mj. počinju konferencije aših biskupa, koje će se održati u nadiskupskim dvorima u Zagrebu. Na dnevnom redu su važna pitanja katoličke Crkve u ašim krajevima.

NAR. SKUPSTINA SASTAJE SE 19. mj. Na toj sjednici bit će formalno zauđeno ovogodišnje zasjedanje i izvršiti se predradnje za iduću sjednicu, koja se o ustavu ima održati 20. t. mj., kada očinje novo zasjedanje Nar. Skupštine te se izabrat novi predsjedništvo i skupštinski odbori.

NOVI USPJEH HRVATSKOGA KIPARA. Albanska vlada raspisala je međunarodni natječaj za spomenik najvećeg alanskog junaka Skender-bega, koji je ujedinio albanska plemena i ostvario ideju evazivne albanske države. Sudjelovala su 3 kipara iz različitih evropskih država. Prvu nagradu dobio je najveći hrvatski kipar iz mlađe generacije, Zagrepčanin Antun Augustinić, koji je nedavno dobio prvu nagradu i u međunarodnom natječaju za spomenik Pilsudskog u Katovicama.

EKSPLOZIJA PAKLENE MASINE U KATOLICKOJ TISKARI. U katoličkoj Misionskoj Tiskarni u Grobljima kod Domalja u Sloveniji eksplodirala je paklena mašina. Uništen je veliki tiskarski stroj, a svi ostali su više ili manje oštećeni. Steća je ogromna, radi se o stotinama tisuća. Ljubljancima se još nije ušlo u trag. Ljubljanska policija raspisala je nagradu od 0 hiljada dinara onome, koji prijavi krive.

POŽAR U ZGRADI SPLITSKOG „NOG DOBA“. 10. t. mj. izbio je požar, Hrvatskoj tiskari onevnika „Novog doba“. Od požara je uništena administracija lista te dio ljetotipa i slagarna. Šteta je velika. Kako je požar nastao, još se nije moglo stanoviti. Pokušto, administracija i Štamarija bili su osigurani kod 4 osiguravajuća rukstva. List ipak i dalje izlazi.

SERERENJE MASTA U PRIMORSKOJ BANOVINI. Na temelju rješenja ministarske finansije o upotrebi bestrošarskoga šećera za pojačanje masta izdala je banaka uprava u Splitu odobrenje za šererenje masta za sve krajeve primorske banovine, oim za kotareve Preko, Benkovac, Šibenik, Konjic i Prozor kao i za one bosanske otareve, u kojima se narod ne bavi uzjemom loze.

VAZNA ARHEOLOSKA OTKRICA U PLITU. Pri kopanju temelja nove sakristije sv. Duje došlo se do novih važnih otkrića. Najprije je otkrivena t. zv. kriptoma, t. j. temelj, na kojemu stoji cicaev mauzolej, sa vrlo dobro sačuvanim ukrasima. Poslije je otkriven s južne strane mauzoleja jedan dio nekadašnjeg ogradnog ka, t. zv. temenos. Ovim ogradnim zidom bila je ograđena grobnica cara Dioklecijana, da prolaznici ne smetaju njeni. Tom prilikom otkrivena je i jedna okrugluša niša. Ova nova otkrića poslužile su da se olakša predodžba, kako je izgledao carev mauzolej i njegova okolina u tuncu doba. Sada je pitanje, hoće li biti otkrivena i careva grobnica.

Zivotu. Radi toga se osjećala potreba, da se pojedina pitanja društvenoga života riješi u cjelini, sa svim gledišta, te da se izradi i jedinstvena osnova za rješenje toga pitanja. Tako se javila misao, da bi se potrebno skupiti sociologe, teologe, moraliste, filozofe i ekonomiste zajedno na jedno zborovanje, na kojemu bi se u tamne proučilo koje važno pitanje društvenoga života. Ta je misao bila ostvarena najprije u Francuskoj, gdje se godine 1904. Lyonu održalo prvo ovakvo zborovanje socijalnom pitanju kroz tjeđan dana, pa to zborovanje dobilo ime „Socijalni tjedan“.

U Francuskoj se ta ustanova uvriježila, tako da se svake godine od 1904. do danas, nezvezni godine rata, držao Socijalni tjedan kojem drugom gradu. Francuski „Socijalni tjedan“ su donijeli vanredno velikih spjeha u izgradnji kršćanske socijalne nauke te u njezinu širenju u narod, a dali su uticaja za vrlo obilan praktični socijalni rad. Do danas su francuski „Socijalni tjedni“ razvili svoj poseban sistem i metodu rada. U njihov su se primjer ugledali i drugi katolički narodi tako, da je ta ustanova „Socijalnog tjedna“ uvedena do sa-

okupe naši katolički naučni radnici: teolo-

Močno oružje protiv neprijatelja Vječnoga

Enciklika o sv. Krunici

(Nastavak 1.)

Da među različitim pak molitvama, koje se korisno upravljaju Bogorodici Djevici, naročito i poglavito mjesto zauzima Krunica Marijina, nema nijednoga Kristovog vjernika, koji to ne bi znao. Ovaj obrazac moljenja, koji neki nazivaju „Psalter Djevičin“ ili „Časoslov evangelja i kršćanskog života“, Naš Predšasnik, sretne uspomene Lav XIII. ovako krepko opisuje i uvelike preporuča: „Divot-vijenac, savit iz evandeoskoga hvalospjeva, u koji se umeće molitva Gospodnjia, spojen sa dužnošću razmatranja, najkrasnija vrsta molitve... i nadasve plodonosna osobito za postignuće besmrtnoga života“ (Djela Lava, 1898, sv. XVIII., str. 154, 155). To se naime jasno razabire iz samoga cvjeća, od kojeg je spletena ova očajstvena Krunica. Tako je se zgodnije i božanstvenije molitve moći da nadu?

Prva je zaista ona, koju je sâm naš Otkupitelj, kad ga učenici zamolile: „Uči nas moliti“ (Lk. II, 1), svojim ustima izrekao. Ova presveta molitva zbilo ne samo iskazuje slavu Božu, koliko to stoji do nas, već se stara i za sve potrebe našega tijela i duše. I uistinu kako će se to dogoditi, da nam Vječni Otac, moljen riječima svoga vlastitog sina, neće priteći u pomoć?

Druga je pak pozdrav andeoski, koja počinje sa hvalospjevom arkanđela Gabrijela i sv. Elizabete, a svršava se onom nadasve pobožnom zamolbom, kojom sebi vapimo pomoć od Blažene Djevice sada i u skrajnim časovima. K ovim molitvama, izvršenim živim glasom, pridolazi razmatranje svetih otajstava, koje nam gotovo pred oči naše stavljaju radosti, žalosti i triumfe Isusa Krista i njegove Majke, da bismo iz njih crpli olakšanje i utjehu u našim tjeskobama te da bismo i mi osjetili pobudu, da se, naslijedujući ovakve presvete primjere, posve višim stepenicama vrline, popneemo k sreći vječne domovine.

Izvan sumnje je lak, Časna Braco, te svima, pa i prostima i neukima, prilagoden ovaj način moljenja, koji je čudesno raširio sv. Dominik, ne bez pobude Djevice Bogorodice niti bez višnje opomene. No kako su

Dnevni i životni problemi

Četvrti pismo mladom prijatelju

„Najljepša hvala na Vašem cijenjenom pismu, koje me je svestrano razveselilo. Najprije za to, jer mi je dalo odgovor i razjašnjenje na moja pitanja, a drugo jer vidim, da me potpuno razumijete i da Vam je moje slovenski napisano pismo kao lijepi pozdrav iz Slovenije, zemlje puno ljepih uspomena i prirodnih krasota. — — —

Uistinu mi je žao, da Vas pored Vaših poslova još obremenjujem svojim pismima, ali katkada čisto osjetim potrebu, da se razgovaram — iako samo pismom — o stvarima koje me zanimaju i za koje je ujek najbolje, da ih upoznamo u pravoj svjetlosti.

da kod 15. katoličkih naroda. Kod svih tih naroda je provedena organizacija „Socijalnog tjedna“ na sličan način kao u Francuskoj, a prihvaćen je i isti sistem i metoda rada, osim u koliko posebne prilike pojedine zemlje traže neka odstupanja ili izmjene u sistemu. S obzirom na to možemo govoriti o već opću ustaljenom tipu Socijalnoga tjedna, koji ima svagdje istu svrhu, koji je svojim zadacima, sistemom i metodama polučio svagdje najbolje uspjehe, pa i mi idući za istim ciljem možemo nastojati, da se u pogledu organizacije, sistema i metode rada približimo što više moguće tome općenitom tipu.

I kod nas Hrvata postoji teško socijalno pitanje, jer i kod našega naroda biju teška socijalna, gospodarska i moralna zloste slojevje seljaka, radnika, malih obrtnika, činovnika i t. d. I mi moramo da ta pitanja temeljito proučavamo i da tražimo lijeka ranama na našem narodnom tijelu. Treba da ih proučavamo sistematski, temeljito, i u cjelinu, a u duhu kršćanskog svjetovnog nazora. Zato je i kod nas potrebna ustanova „Socijalnog tjedna“.

Na „Socijalnom tjednu“ treba da se okupe naši katolički naučni radnici: teolo-

daleko od puta istine zalutali oni, koji ga zabacuju kao dosadni obrazac neprestanim ponavljanjem iste pjesme, vrijedan, da se prepusti djeci i pobožnim ženicama. S tim u vezi treba najprije primjetiti, da pobožnost isto tako kao i ljubav, iako veoma često redom izgovaraju iste riječi, ipak ne ponavljaju jedno te isto, nego vječno nešto novo, što je naime izvadeno iz novog osjećanja ljubavi. Osim toga ova vrsta molitve ispoljuje, dakako, i traži evandeosku bezazlenost i poniznost duha. Ako ovu prezremo, nije nam moguće postići nebesko kraljevstvo, kako nas uči sam božanski Otkupitelj: „Zaista vam kažem, ako se ne obratite i ne postanete kao mališi, ne ćete unijći u kraljevstvo nebesko“ (Mt. 18, 3.) Medutim, ako vjek, naduven ohološeu, izruguje i odbacuje Marijinu Krunicu, ipak je ona nebrojenim četama najsvetijih ljudi, svake dobi, svakoga staleža, ne samo bila najmilija i najpobožnije su je molili, već su je i u svaku dobu upotrebljavali kao najmoćnije oružje za otjeranje vragova, za očuvanje neporočnosti života, za revnije sticanje vrline i napokon za pribavljanje mira ljudima. Ujek je k tomu bilo ljudi, najodličnijih na polju znanja i mudrosti, koji, iako zauzeti znanstvenim i istraživačkim radovima, ipak nikada ne bi propustili, da ma i jedan dan prode, a da ne bi kleknuli pred slikom Bogorodice i njoj se na ovaj veoma pobožan način molili. Čak i kraljevi i knezovi, iako rastrgnati raznim brigama i naporima, smatrali su svom svetom dužnošću, da to isto čine. Stoga ova otajstvenu krunu ne nose i ne stišu samo ruke priprostih ljudi i siromaha, nego je ona časna za gradane bilo koga staleža.

Uz to ne želimo ovde šutke imati, da je sama Presveta Djevica, i u naša vremena, najtoplje preporučila ovaj obrazac moljenja, kad se ukazala u lurdskoj spilji i kad je djevojku čiste duše svojim primjerom učila molitvu. Zašto se dakle ne bismo nadali svemu, ako bismo se ispravno, sveto i kako se pristoji, na ovaj način, molili nebeskoj Majci?

(Nastavit će se)

muž i, po njegovoj zasluzi, cijeli češki narod. Naravski da smo posebno mi govorili i raspravljali o demokraciji, o kojoj je pokojni tvrdio, da je jedini pravi način vlasti. Narod je sve. Po njegovoj volji je vladar i zato se taj mora brinuti, da ljudstvu dade mogućnost života, dostojna čovjeka, Božjega bića. — Pitam Vas, kako se Vama čini ta stvar, koja ima tako velike ljude iza sebe? Ne znam zašto se toliki spotiču već o samu riječ „demokracija“ ili je najviše sa prezirnim smješkom slušaju, jer da je to tobož grijila, prazna riječ!

Mlađi prijatelju! Smrću T. Masaryku je doista isčezla sa svjetske pozornice jedna impozantna figura, neсталo je jednoga većkana, političara, filozofa i pisca, kome su se divili i koga su slušali milijuni. Svojim životom i radom veliki je president zatvorio dušu u povijesti češkog i slovačkog naroda, kao i Evrope, i potomstvo će još dugo godina brati plove dove njegova rada. Bilo je i krivulja i negativnih strana u njegovu životu i radu, ali Masaryk je ipak pozitivni stvaralač, čiji je veliki eklektični duh znao izabrat na njivi ljudske misli ono najbolje, što se osobito pokazalo zadnjih godina njegova života.

Ne čudite se, prijatelju, što danas toliki i točki — naravski radi krivoča razumijevanja — napadaju i omašavaju demokraciju. U modernom svijetu vidimo čudnu i apsurdnu pojavu, da brane i da se zalažu za demokraciju oni, koji svojim dješima najviše krše načela demokracije. Demokracija je doživjela čudnu i nerazumljivu sudbinu, da se deklariraju njezinim pristašama oni, koji najviše tiranskog i diktatorskog duha u sebi imaju. Danas Vam u ime „demokracije“ na najtiranski način ubija crveni komunizam svoje protivnike. Danas Vam u ime „demokracije“ na najokrutniji način „pučka fronta“ guši svaku slobodu misli, progoni svoje protivnike i traži slobodu samo za sebe, za svoje pristaše. Oni, koji vladaju tobožu u ime naroda, demokrate, guše isti taj narod, teroriziraju ga, zatiru u njemu svaku svijest, privatnu inicijativu, potlet i stremljenje. Riječ u jednu moderni su „demokrate“ izdali na svim linijama demokraciju.

Eto, prijatelju, takvi „demokrate“ kompromitirali su i kod mnogih omazili uživenu misao demokracije. Narod je na svojim ledima iskusio, da ga isto tako bole kundaci i batine, koje su dane u ime „demokracije“, kao i one, koje su dane u ime — stavimo — fašizma! Narod je vrlo dobro video da isto tako ubija „demokratski“ pištolj Staljina, kao i fašistički Hitlera. Isto je tako grozno kad se u ime „demokracije“ mirni ljudi napadaju u vlastitim kućama, trpaju u policijski auto, voze na groblje i tamo ubijaju i zapovedaju (K. Sotelo — Španjolska!) — to je isto tako grozno kao i kad se radi u ime fašizma. Hrvatski narod se na pr. vrlo dobro sjeća, da su ga isto tako grozno bolili kundaci grlata „demokrate“ i „pučkofronta“ Većeslava Wildera i njegovih orjunaša, kao što su ga bolili kundaci „integrace“ Uzunovića, Jevtića i dr. Ustima takvih ljudi je riječ „demokracija“ i više nego grijila i prazna riječ. Oni lažu i mistificiraju javnost

ideja i osjećaja te metode rada stvorit jedinstven katolički mentalitet, koji će blagovorno utjecati na jedinstvo u praktičnom radu svih katolika za obnovu društva u kršćanskom duhu.

„Socijalni tjedan“ je prema tome ustanova, na kojoj se izgradi kršćanska socijalna nauka u jedinstvenom pravcu i izdaju smjernice za jedinstveni katolički socijalni rad. Ta ustanova ima da služi svim katoličkim organizacijama pružajući im obilno vrelo socijalnoga znanja i odgoja te pobudu za socijalni rad.

Značenje i važnost „Socijalnih tjedana“ mnogo cijeni i Sv. Stolica Pape, počevši od Pija X., pa do sadašnjega Pija X., naročito su poticali i podržali katoličke različitih zemalja, da provedu ovu ustanovu „Socijalnog tjedna“ te su podjeljivali svoj poseban blagoslov svakom „Socijalnom tjednu“.

Potaknuti ovim pobudama Sv. Stolice i uzornim primjerima drugih naroda, lačamo se i mi Hrvati, pomoći Božjom, ovoga zadatka, da uvedemo „Socijalni tjedan“, koji će služiti visokom cilju obnove društva u kršćanskom duhu.

svojom „demokracijom“! Za njih je „demokracija“ samo demagoški šlager i ništa više!

Takve „demokracije“ mi ne čemo, jer ne čemo diktature, ne čemo fašizma, pa zvao se on crveni fašizam ili crni fašizam. Ne čemo tiranskoga rascima, materializma krv i rase, ali ne čemo ni crvene diktature, pa pružala nam je i „pučka fronta“ pod firmom „demokracije“!

Međutim, što je sa Masarykovom demokracijom? Masaryk je bio duboki misilac i veliki dižavnik-filozof, a da bi mogao tako duboko pasti i zabludit, kao što su to pali moderni „pučkofrontaški demokrati“. Masaryk je demokrata u pravom smislu riječi i njegova je demokracija prava demokracija. Takav je bio bar u teoriji, a zašto u praksi nije potpuno proveo svoja demokratska načela, osobito prema Slovacima, o tome će suditi povijest.

Naveću Vam samo neke najnovije izjave Masarykove o demokraciji, da vidite kako je ispravno umovao taj večki državnik: „Svoj razlog za demokraciju imam u vjeru i čovjeka, u njegovu vrijednost, u njegovu duhovnost i besmrtnu dušu. To je ta prava jednakost. Vječnost (čovjek sa besmrtnom dušom) vječnom (čovjeku sa besmrtnom dušom) ne može biti ravnodušna, vječno ne može vječno zloupotrebljavati, ne može ga iskorisćavati i nanositi mu nasilje. Etički je demokracija obrazložena kao političko ostvarenje ljubavi prema blžnjemu. — Demokraciju primam zajedno s ekonomskim i materijalnim posljedicama, ali zasnivam je na ljubavi — na ljubavi i pravdi, koja je matematika ljubavi i na uvjerenju, da na svijetu treba da pomažemo ostvarenje Božjega poretku. — Sva razumna i poštena politika je provadjanje i učvršćivanje humanosti. Politiku, kao i sve što radimo, moramo konsekventno potičnjavati etičkim zakonima. Politiku, kao i čitav život pojedinca i društva, ne mogu nego shvaćati „sub specie aeternitatis“ — pod vidom vječnosti! — Egzistencija duše je prava baza demokracije; vječno vječnom ne može biti ravnodušno, besmrtn je jednak besmrtnom. Odatile ljubav prema bližnjem dlobiva svoj specijalan, metafizički smisao. — Mi smo radnici u Božjem vinogradu. Čovjek je učinjen po slici Božjoj — — —; iz toga za čovjeka proističe svijestan energizam, suradnja s Božjom voljom. — — Ideal demokracije nije samo politički, već i socijalan te ekonomski ideal. Komunizam otklanjam. Bez individualizma, bez utakmice nadarenih individua u iznajazakom duhu, bez sposobnih šefova, bez genija, društveni se rad ne može organizirati na razuman i pravedan način. Socijalno govoreći demokracija nije drugo, do li triumf nad bijedom koja degradira. U republici, u demokraciji, ne smije biti dopušteno nijednom pojedincu, nijednoj klasi da živi na račun svojih sugrađana. Jer u demokraciji čovjek ne bi smio biti prostro sredstvo za nekoga drugog čovjeka. Razlika, koja je prirodno dana, mora biti organizirana različitih etarhijom funkcija. A kako čemo organizirati ljudi, ako li ne razlučivanjem viših od podložnika? Ali organizacija znači službu, a ne aristokratski privilegij i gospodstvo. Demokracija treba šefove, a ne gospodare.“

Ovo su samo neke misli izvadene iz knjige „Razgovori sa T. G. Masarykom“ od češkoga književnika Karelom Čapek, u kojoj su sintetizirane političke misli Masarykove. Masaryk potpuno ispravno temelji svoju demokraciju na religiji, na besmrtnosti duše, jer odatle tek proizlazi prava vrijednost čovjeka. Bez tih se temelja svaki politički sistem izrodi u tiraniju čovjeka prema čovjeku. Masaryk je to dobro shvatilo, pa zato je naglašavao u čovjeku ono bitno, a to je njegova duša, njegov viši „ja“. Zato je njegova demokracija prava demokracija, uz koju možemo mi katolički slobodno pristati, kao što su pristali i češki katolici. Masaryk je u zadnje vrijeme osobito naglašavao važnost katolicizma i katoličke Crkve, tako, da se mislio, da će konvertirati. „Program katolicizma — program je današnjice!“ — rekao je on.

Ne znamo, da li je to na čast!

Profesor vodi kampanju proti križarskoj organizaciji

U jednoj od srednjih škola (zapravo njima sličnoj) pojavljuje se u današnjem dobu i prilikama jedna sasvim nezdrava, pojava. Ta pojava ne samo da nije svrsishodna u političkom pogledu, već ni nacionalno ne odgovara sadašnjici.

Neka se čuje!

Gospodin, naime o kome je govor, sistematski progoni križarsku organizaciju, odnosno njene članove. Svima u gradu je poznata križarska organizacija i njeni ciljevi. Znade se i to, da svaki pravi vjernik — pa bio on rimokatolički ili ne — sa simpatijom prati razvoj ove organizacije. A znade se i to, da svaki bezvjericac ovu organizaciju ruši, gdje samo može, i pri tom se pokriva plaštem nacionalnosti i nacionalnih potreba. A da li je ovo istina, da li je istinito njihovo prikazivanje, svima je jasno. Eto, taj gospodin profesor — koji se također pokriva plaštem

E-ta

Kako ko misli o demokraciji?

Komuna je u dvooumici

Molim Vas lijepo, da Vas neko „zeza“, bi li Vas to bilo drago? Ili moguće ugoano... Ali, ako Vas neko „zeza“, pa Vi nijem odvraćate isto, to je ugodno! (Uostalom, to ne miriši ni po politički, ni po tzv. „klerikalno“).

Uzmimo Šibeniku „pjaku“ gdje se prodaje nazovimo demokracija, socijalizam — (dosljedno) komunizam, fašizam itd. Svak nosi svoju pamet — da tako rečem — u korpi kao da je zelje na prodaju.

Mislim da ste me, dragi prijatelju, potpuno sliutili. Naime, mislim da govorim o demokraciji i kako ko o njoj misli.

Ne znam, da li su Vas poznati stari zmajevi o kojima Vam je baka uz krevet pričala. Rekli bismo, da su zmajevi životinje sa mnogo glava. Strašni su i alapljivi i prožarljivi. Jedno govore, drugo rade. Poput oluje dojure iz oblaka i navale na ljudje.

Evangelje bi reklo: Čuvajte se krvih proraka koji k Vama dolaze u ruhu ovjem a unutra su vuci grabežljivi. — — — Čuvajte se i po plodovima njihovim poznate ih... I sici će Antikrist i obecate i brda i doline, a dobice paklene jazbine... Čuvajte ih se!

Sada da rekrem nešto o političkoj situaciji u zemlji (na zemlji). U zemlji su se sastale sve demokratske sile koje su čisto na nacionalnom (hrvatskom ili srpskom) stanovištu. Dakle, odbacuju internacionalizam i propagiraju svoju narodnu kulturu. Ali što se dešava? Komuna (ili komunisti koji su sve prije nego Hrvati ili Srbi) obrađovala se novorodenom Sporazumu i zapalila na Staljinovom oltaru svjeću za njegovo zdravlje. Zašto? Zato što je na pr-

Život Šibenika

POMEN BLGPK. KRALJU. 9. t. m., na dan godišnjice smrti blgpk. Kralja Aleksandra, u katedrali sv. Jakova preuzv. biskup održao je žalobnu funkciju uz astenciju, kojoj su prisustvovali brojni predstavnici civilnih i vojnih vlasti te nacionalnih ustanova i društava.

KR. NAMJESNIK G. PEROVIĆ posjetio je 6. t. m. naš grad. Tom prilikom razgledao je novu gimnaziju te najnovije radove i preinake u gradu.

NOVI DIREKTOR TVORNICE „LA DALMATIENNE“. Ovih dana došao je u Šibenik novi direktor ovdješnje tvornice ing. g. Somoy. Govori se, da je imenovanje novoga direktora u vezi sa počinjanjem rada u tvornici.

ZA JAVNE RADOVE U ŠIBENSKOM KOTARU odobrilo je Ministarstvo 580 hiljada dinara, i to: za bunar u Bibirske Mostinama 20 hiljada, za dovršenje Bibirske 180 hiljada, za vodovod u Šibeniku

Dakle, mi ne čemo „demokraciju“ sile, tiranje i kundaka; ne čemo „demokraciju“ krvi i ubijanja, tlačenja i progona; ne čemo „demokraciju“ Moskve i „pučke fronte“, već mi smo za demokraciju koja se temelji na ljubavi i pravdi, za pravu, kršćansku demokraciju. Takva demokracija nije niti smije biti samo prazna riječ!

Sibenik, 12. X. 1937.

nacionalnosti, t. j. član je Sokola — neuromno radi oko udaljivanja Malih Križara iz njihove organizacije. Prijeti po sali za učenje, praska, kumi, obećaje, nudi učenicima brda i doline, samo da odu iz križarske organizacije i predu — zamislite — u Sokol.

A sad se pitamo: Da li je ovo na čast i Sokolu? Pri tome treba uzeti u obzir, da preko slabih i rđavih ocjena, opasaka i izrugivanja mnoga se djeca naša povrijedila u svom ponosu i osvjeđenju te tražila zaštitu. Roditelji su se obratili na upravu križarske organizacije. Odatile će doći delegat, da nakostrušenog profesora pogradi.

Upozoravamo javnost na ovo pitajući je: Da li će Sokol išta tim dobiti i da li će nacionalnost poskočiti u cijeni?

biteljskoga života. — U nedjelju 1. t. m. u 5 sati popodne u Kašićkom Domu biće rađ redoviti mješoviti sastanak, na koj su dužne doći sve članice. — Preporučam člancima, da u nedjelju 17. t. m. u što vremenu broju prisustvuju satu klanjanju u crkvi sv. Luce od 4 do 5 sati popodne. — Don Ante Radić.

SAT KLANJANJA s propovijedju bice u nedjelju 17. t. m. u crkvi sv. Luce od 4—5 sati popodne.

PRIČEST I SAT KLANJANJA KRŽARICA. U nedjelju 17. t. m. u 7 sati ujutro je zajednička sv. Misa i sv. procesija svihi Kržarici i Malih Kržarica u crkvi sv. Ivana. Popodne od 4—5 sati je sat klanjanja u crkvi sv. Luce na koj su također sve dužne doći. — Don Ante Radić.

U FOND NAŠEGA LISTA darova je don Ante Radić Din 10, da počast uspomenu pk. Antuna Kirigina. — Uprava harno zahvaljuje.

Poruke Uprave

UGLEDALI SE I DRUGI! Do Niko Perkušić, novi dušobrženik Rastina (kraj Zatona), piše nam: „Poslije 3 mjeseca, otkao nijesam prava mo naš dragi „Katolik“, osjećao sam neku prazninu i nezaobiljivo. Začinjam pošiljkom „Katolika“ ispunjenim je prazninom i čovjekima našlačitati ga. Tako isto i moji župljanici sam im progovorio o značenju katoličke štampe, napose „Katolika“ očima su razgrabili ono 10 primjeraka. Da ih je bilo još i više, otišlo bilo Rađi toga, molim Vas, gosp. uređeniku, povećajte pošiljku na 20 primjeraka, jer će sigurno biti raspoređani. Tako valja! Slijedili ga i drugi u toj svetoj dužnosti današnjici ozbiljnih vremena!“

Križarske vijesti

ODRŽANE PRIREDBE. U nedjelji 10. listopada održana je veća proslava Kržarskoga dana u Sarajevu, te u Živojiku kod Brčkoga.

ODRŽANI TEČAJEVNI. Održan je kržarski tečaj za područje seljačkih kržarskih braćava u okolini Brčkoga u Živojiku. Tečaj je vrlo dobro uspio, a vodili su ga Mesić i br. Blažek.

NAJAVLJENI TEČAJEVNI. Najavljeni su tečajevi u Šibeniku 30. i 31. X. i 1. XI. gdje će biti okružni tečaj. Društvo se što prije obrati na Okružje Šibenik, jer na tečaju treba da budu zastupani sva društva. — Iste dane je tečaj Rijeci kod Koprivnice. — U Dubrovniku bit će tehnički tečaj 31. X. i 1. i 2. XI. za cijelo područje okružja Dubrovnik, a prijave se šalju na Okružje Dubrovnik — Sjemenište.

Po svijetu

VOJNIČKA POMOC ITALIJE JAPNU. Italija će vojnički priskočiti u pomoći Japanu, ako se Japan zarati s Rusijom te se njegova borba u Kini pretvori u otvoren rat s komunizmom.

STANOVNISTVO RUMUNJSKE. Rumunjska ima 19 milijuna i 422 hiljade stanovnika.

CITAVU TVORNICU PREDAO JI RADNICIMA jedan tvorničar trikotaže Los Andelesu. Radnici će mu u mješovitim obrocima plaćavati tvornicu. Izjavio je da je to učinio zato, što su mu dosadili učestali štrajkovi radnika.

NAJVEĆA CRKVA NA SVIJETU građi se u Liverpoolu. Po veličini i prostoriji bit će veća od bazilike sv. Petra u Rimu. Izgradnja te crkve stajat će oko 3 milijuna funti sterlinga. Podižu je engleski katolici, koji su skoro sav taj novac dobiti sakupljanjem dobrovoljnih doprinosa.

PRODAJA KUĆA

Crkovinarstvo Nove Crkve u Šibeniku praje 3 kuće. Sve 3 kuće nalaze se na Gorici. Interesenti neka pošalju svoje molbe ponude do 31. t. m. na: CRKOVINARSTVO NOVE CRKVE (Gradski Župski Ured sv. Jakova — Šibenik, Ul. Kralja Tomislava br. 53).

Svoj k svome!

Odlíkovana Tvornica Voštanih Svjeća VLADIMIRA KULIĆA — NASLJEDNICI ŠIBENIK